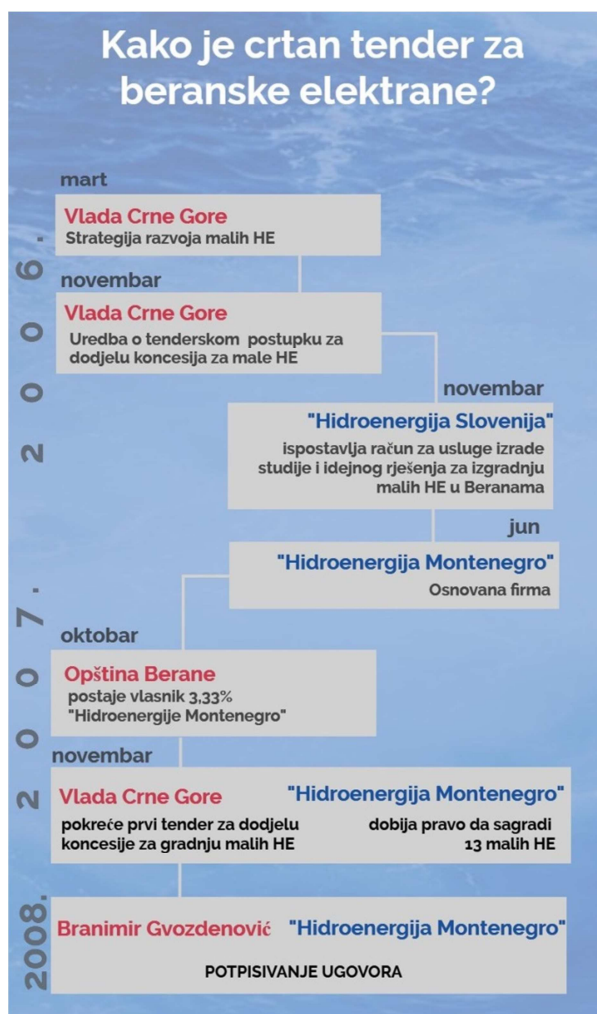

Istraživačka priča MANS-a objavljena 17.07.2018.

MANS-a otkriva kako se „Hidroenergija Montenegro“ pripremala za ulazak u posao sa malim hidroelektranama

Tender crtan za Milovog partnera

Godinu prije nego što će pobijediti na tenderu za izgradnju i eksploataciju malih hidroelektrana (mHE) u Beranama, firma koja je bila jedan od osnivača „Hidroenergije Montenegro“ imala je idejna rješenja za gradnju malih elektrana na beranskim rijekama, otkriva Istraživački centar MANS-a.

Beranska firma „Hidroenergija Montenegro“, koja trenutno ima šest sagrađenih mHE na području te opštine, osnovana je u junu 2007. godine, svega nekoliko mjeseci prije nego što je Vlada Crne Gore pokrenula prvi tender za dodjelu koncesija za gradnju mHE, koji je objavljen u novembru te godine.

Firmu su osnovali podgorička kompanija „Hemera capital“, u vlasništvu kontroverznog biznismena **Olega Obradovića**, i firma „Fortis“ iz Berana, koju je zastupao **Ljubomir Obradović**. Osnivački ulog „Hemere Capital“ bio je 25 hiljada eura ili 70 odsto, dok je „Fortis“ obezbijedio projekte i druge studije, čija je vrijednost bila 7,5 hiljada eura ili 30 odsto udjela.

Studije i idejna rješenja odnosile su se na izgradnju nekoliko mHE u Beranama (mHE Bistrica, Konjsko, Krdzulje), a dokumentacija u posjedu Istraživačkog centra MANS-a otkriva da je o njihovoj izradi postojao sporazum „Fortisa“ i ljubljanske „Hidroenergije“, te da je još u novembru 2006. slovenačka firma ispostavila račun za nadoknadu tih usluga.

Upravo je 2006. bila ključna godina koja je otvorila put za buduće poslove sa mHE, jer je u njoj Vlada donijela nekoliko dokumenata koji su bili osnov za objavu prvog tendera u narednoj godini.

Prvo je u martu 2006. godine Vlada utvrdila Strategiju razvoja mHE, kojom je projektovala niz olakšica za buduće investitore, poput obaveznog otkupa električne energije, garantovanih podsticajnih cijena u minimalnom roku od 10 godina (pod uslovom da ne narušava tržišne principe) ili poreskih i kreditnih olakšica.

Strategija nijednom riječju ne pominje lokacije gdje bi se gradile buduće mHE u zemlji, ali je očigledno domaćim investitorima bila jasan signal na kakve sve benefite mogu računati iz posla sa hidroelektranama.

Zatim je u novembru 2006. Vlada, čiji je premijer tada bio **Milo Đukanović**, donijela uredbu o dodjeli koncesija za korišćenje rijeka za proizvodnju električne energije iz mHE i njom definisala kompletan tenderski postupak za njihovu dodjelu.

Godinu kasnije objavila je prvi tender za dodjelu koncesija, a na njemu je u Beranama ponudila dvije rijeke i to Bisticu i Šekularsku. Za ta dva sliva pobijedila je „Hidroenergija Montenegro“, koja je dobila pravo da sagradi čak 13 mHE.

Da je „Hidroenergija Montenegro“ ozbiljno računala da će dobiti koncesije za gradnju mHE na dvije beranske rijeke svjedoči i odluka Skupštine Opštine Berane sa kraja oktobra 2007. godine, tj mjesec prije objave tendera, a kojom je odlučila da uđe u vlasništvo te kompanije u procentu od 3,33 odsto. Međutim, do realizacije odluke nikada nije došlo.

Prema poslednjim zvaničnim podacima, sadašnji većinski vlasnik „Hidroenergije Montenegro“ koja godišnje prihoduje milione eura od prodaje struje sa 60 odsto udjela je biznismen Ranko Radović, dok „Hemera capital“ ima ostatak od 40 odsto vlasništva.

Investitori mogli da predlažu lokacije za male HE

Kada je u maju 2006. godine donijela Strategiju razvoja mHE, Vlada je tim dokumentom navela da treba omogućiti jednostavniji način dodjele koncesije.

„Trebalo omogućiti slobodnu inicijativu investitora na način da može pokrenuti zahtjev za dodjelu koncesije za mHE na proizvoljnoj lokaciji, kao i pokrenuti istražne i ostale radove za realizaciju projekta mHE“, kaže se u dokumentu.

Strategija otkriva i da lokacije na kojima će se graditi nove mHE nijesu bile precizno definisane, na velikom broju vodotoka nijesu postojala višegodišnja hidrološka mjerenja, a nijesu istražena ni ekološka svojstva lokacija, zbog čega nije bilo moguće definisati realna tehnička rješenja.

Ines Mrdović

Istraživački centar MANS-a